

Briselē, 2026. gada 30. janvārī
(OR. fr)

5724/26

MAMA 20
MA 2
MED 8

PIEZĪME

Sūtītājs: Padomes Ģenerālsekretariāts

Saņēmējs: delegācijas

Temats: Eiropas Savienības nostāja piecpadsmitajai ES un Marokas Asociācijas padomes sanāksmei (Briselē, 2026. gada 29. janvārī)

Pielikumā pievienota Eiropas Savienības nostāja piecpadsmitajai ES un Marokas Asociācijas padomes sanāksmei.

ES UN MAROKAS ASOCIĀCIJAS PADOMES PIECPADSMITĀ SANĀKSME

(BRISELĒ, 2026. GADA 29. JANVĀRĪ)

Eiropas Savienības paziņojums

1. Eiropas Savienība (turpmāk “ES”) pauž gandarījumu par, to, ka tika sarīkota Asociācijas padomes 15. sanāksme, ar ko atzīmē 30. gadadienu, kopš parakstīts Asociācijas nolīgums starp Eiropas Savienību un Marokas karalisti (turpmāk “Maroka”). Šī sanāksme ir iespēja atkārtoti apstiprināt kopīgo vēlmi, pamatojoties uz Asociācijas nolīgumu, partnerību atjaunot un padziļināt vērienīgāk.
2. Maroka ir neaizstājama un svarīga stratēģiska ES partnere dienvidu kaimiņreģionā, un ES ar to ir bagātīgas, daudzdimensionālas un privileģētas attiecības. Saskaņā ar Eiropadomes 2024. gada 17. oktobra secinājumiem ES atkārtoti apstiprina lielo vērtību, ko tā piešķir savai stratēģiskajai partnerībai ar Maroku, un nepieciešamību saglabāt un turpināt stiprināt ciešās attiecības ar Maroku visās partnerības jomās. Šajā sakarā ES plāno šo sadarbību stiprināt, pieņemot partnerības prioritātes vai līdzvērtīgu dokumentu, kā, piemēram, ES un Marokas partnerības pamatdokumentu. ES arī vēlas pastiprināt regulāru un strukturētu dialogu ar Maroku, tostarp par reģionāliem un starptautiskiem jautājumiem, pilnībā izmantojot partnerības struktūras, jo īpaši Asociācijas padomi, Asociācijas komiteju un apakškomitejas.
3. ES atzīmē, ka ES un Marokas partnerība ir būtisks satvars, lai kopīgi risinātu globālas problēmas. Šajā sakarā joprojām ir būtiski, lai ES un Maroka atkārtoti apstiprinātu savu kopīgo apņemšanos ievērot noteikumus balstītu starptautisko kārtību, efektīvu multilaterālismu, Apvienoto Nāciju Organizācijas un tās Statūtu lomu, kā arī starptautisko tiesību ievērošanu, vienlaikus padziļinot savu sadarbību starptautiskajos un reģionālajos forumos, jo īpaši Eiropas un Vidusjūras reģionā, un ar saviem Āfrikas partneriem.
4. Attiecībā uz situāciju Tuvajos Austrumos ES atgādina visus Eiropadomes 2025. gada decembra secinājumus un atzinīgi vērtē to, ka ir pieņemta ANO Drošības Padomes Rezolūcija 2803 par Miera padomes un pagaidu starptautisku stabilizācijas spēku izveidi, kā paredzēts Visaptverošajā plānā Gazas konflikta izbeigšanai. ES aicina visas puses šo rezolūciju īstenot pilnībā un atbilstīgi attiecīgajiem starptautiskajiem politiskajiem un juridiskajiem principiem. ES atgādina, ka ir jāstabilizē drošības situācija Gazā, tostarp nodrošinot to, ka “Hamās” un citu nevalstisku bruņotu grupējumu ieroči tiek galīgi izņemti no apgrozības. ES turpinās atbalstīt Palestīniešu pašpārvaldi un tās pašreizējo reformu programmu, jo īpaši ar Palestīnas līdzekļu devēju grupas starpniecību, ņemot vērā tās atgriešanos Gazā. ES atgādina par Ņujorkas deklarāciju un atkārtoti apstiprina savu stingro apņemšanos ievērot starptautiskās tiesības un panākt visaptverošu, taisnīgu un ilgstošu mieru, kura pamatā ir divu valstu risinājums saskaņā ar atbilstīgajām ANO Drošības padomes rezolūcijām, kas paredz divu demokrātisku valstu – Izraēlas un Palestīnas – līdzāspastāvēšanu mierā drošās un atzītās robežās. ES atzīmē, ka viedokļi ar Maroku sakrīt – jo īpaši par labu divu valstu risinājumam –, un atzinīgi vērtē to, ka Maroka sadarbībā ar Nīderlandi

2025. gada maijā Rabatā rīkoja Globālās alianses divu valstu risinājuma īstenošanai piekto sanākumi. ES stingri nosoda Rietumkrastā, tostarp Austrumjeruzalemē, kolonistu ievērojami augušo vardarbību pret palestīniešu civiliedzīvotājiem, tostarp pret kristiešu kopienām, un piespiedu pārvietošanas un aneksijas politiku un draudus. ES arī stingri nosoda nepārtrauktos teroristu uzbrukumus Izraēlai. ES uzsver, ka ir nepieciešama plaša apmēra humānās palīdzības ātra, droša un netraucēta piegāde Gazā un nepārtraukta sadale visā tās teritorijā, tostarp, papildus sauszemes maršrutiem izmantojot arī Kipras jūras koridoru, saskaņā ar starptautiskajām humanitārajām tiesībām, un arī uzsver, ka ir vajadzīgs, lai ANO un tās aģentūras un humānās palīdzības organizācijas varētu neatkarīgi un objektīvi strādāt.

5. Gandrīz četrus gadus pēc tam, kopš Krievija ir sākusi nelikumīgo, neprovocēto un nepamatoto pilna mēroga agresijas karu pret Ukrainu, kas ir nopietns starptautisko tiesību, tostarp Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūtu noteikumu un principu, pārkāpums, apdraud globālo drošību un stabilitāti un rada neapraķstāmas ciešanas Ukrainas iedzīvotājiem, ES atkārtoti apstiprina savu pastāvīgo un nelokāmo atbalstu Ukrainas neatkarībai, suverenitātei un teritoriālajai integritātei tās starptautiski atzītajās robežās. ES aicina Maroku sniegt atbalstu Ukrainai, lai varētu panākt visaptverošu, taisnīgu un ilgstošu mieru Ukrainā, kura pamatā ir Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūtu un starptautisko tiesību principi.
6. ES ir apņēmusies panākt, ka ES un Marokas partnerība abiem partneriem būtu reģionālās stabilitātes un labklājības faktors. ES uzsver reģionālās sadarbības potenciālu veicināt izaugsmi un labklājību Magribā saskaņā ar Vidusjūras reģiona pakta mērķiem. Šajā sakarā ES uzskata, ka Magribas reģionā pastāvošo strīdu un saspīlējuma atrisināšana būtu izšķirošs faktors, lai stiprinātu šo impulsu un radītu labvēlīgu vidi partnerību attīstībai .
7. ES atkārtoti pauž apņēmību attiecībā uz Rietumsahāras strīda atrisināšanu un atzinīgi vērtē to, ka ir pieņemta ANO Drošības Padomes Rezolūcija 2797 (2025), kas pilnībā atbalsta ģenerālsēkretāra un viņa personīgā sūtņa centienus veicināt un risināt sarunas, pamatojoties uz Marokas ierosināto autonomijas plānu, lai panāktu taisnīgu, ilgstošu un savstarpēji pieņemamu strīda risinājumu saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūtiem, un labprāt pieņems visus konstruktīvos ierosinājumus, ko puses varētu sniegt, reaģējot uz autonomijas plānu, un kurā puses tiek aicinātas piedalīties diskusijās bez priekšnosacījumiem un pamatojoties uz Marokas ierosināto autonomijas plānu, lai panāktu galīgu un savstarpēji pieņemamu politisku risinājumu, kas nodrošina Rietumsahāras iedzīvotāju pašnoteikšanos, uzskata, ka patiesa autonomija varētu būt viens no iespējamākajiem risinājumiem, un mudina puses dalīties savās idejās, lai sekmētu savstarpēji pieņemamu galīgu risinājumu. Šajā sakarā ES pauž gandarījumu par Marokas vēlmi godprātīgi iesaistīties ar visām attiecīgajām pusēm, lai noskaidrotu šī autonomijas plāna kārtību un precizētu, kā autonomija īstenotos Marokas suverenitātes ietvaros. ES ir gatava palīdzēt veicināt pušu konsultācijas Apvienoto Nāciju Organizācijas satvarā un atbalstīt ģenerālsēkretāra personīgā sūtņa centienus.
8. ES atzinīgi vērtē to, ka 2025. gada 20. novembrī tika apstiprināta jaunā ES pieceja Sāhelai, kas apstiprina, ka distancēšanās nav risinājums, ierosina elastīgu pieceju, kas pielāgota katrai valstij, balstās uz ilgtermiņa redzējumu, kura pamatā ir abpusējas intereses, kas apzinātas analīzē un dialogā, un kuras mērķis ir dinamiski izmantot ES instrumentu kopumu, kas balstās vietējā

realitātē. Šajā sakarā ES ir gatava izpētīt un attīstīt sinerģijas ar saviem partneriem reģionā, piemēram, Maroku, veicinot šīs jaunās pieejas īstenošanu Sāhelā.

9. ES atzinīgi vērtē Vidusjūras reģiona paktu, kas tika uzsākts Barselonā 2025. gada 28. novembrī un atspoguļo stratēģisko mērķi pārveidot attiecības starp ES un tās dienvidu partneriem. Veicinot kopēju Vidusjūras telpu, pakta mērķis ir radīt jaunas sadarbības iespējas starp Vidusjūras reģiona partneriem, risināt kopīgas problēmas un kopīgi virzīties uz partnerību, kuras pamatā ir savstarpēja uzticēšanās un cieņa, kopīga atbildība un kolektīva attīstība. ES vēlas padziļināt sadarbību ar Maroku tādas partnerības garā, kuras pamatā ir savstarpēja uzticēšanās un kopīga atbildība, izmantojot konkrētas iniciatīvas un prioritāras darbības kopīgu interešu jomās, lai gūtu konkrētus rezultātus visu vecumu iedzīvotājiem, uzņēmumiem un uzņēmējiem.
10. ES atzinīgi vērtē Marokas konstruktīvo lomu reģionālās sadarbības iniciatīvās, jo īpaši reģionālās platformās, kurās aktīvi piedalās abas puses, piemēram, Savienībā Vidusjūrai un Annas Lindes fondā.
11. Maroka joprojām ir viena no galvenajām partnerēm un viena no lielākajām ES finansējuma saņēmējām Tuvo Austrumu un Ziemeļāfrikas reģionā. ES sadarbība ar Maroku aptver dažādas jomas, kas veicina iekļaujošu un ilgtspējīgu sociālekonomisko attīstību, kā arī investīcijām labvēlīgu uzņēmējdarbības vidi, taisnīgu zaļo un digitālo pārkārtošanos un atbalstu cilvēkkapitāla attīstībai.

Demokrātija, laba pārvaldība un cilvēktiesības

12. ES uzsver, cik svarīgi ir ES un Marokas partnerības pamatā esošie un vadošie principi, un atkārtoti apstiprina savu vēlmi stiprināt dialogu un sadarbību šādās jomās: demokrātija, tiesiskums, laba pārvaldība, tieslietas, iestāžu atbildība un pārredzamība, kā arī cilvēktiesību un pamatbrīvību, jo īpaši pulcēšanās brīvības, vārda brīvības, tostarp preses brīvības, sieviešu, bērnu un LGBTI tiesību veicināšana un aizsardzība, sieviešu un vīriešu līdztiesība un cīņa pret visu veidu naida runu, neiecietību, stigmatizāciju un diskrimināciju. ES arī uzsver, cik svarīga ir personas datu aizsardzība un tiesības uz privātumu.
13. ES atkārtoti pauž pārliecību, ka cilvēktiesības un pamatbrīvības, jo īpaši vārda brīvība, pulcēšanās brīvība un biedrošanās brīvība, kā arī atvērtas pilsoniskās telpas saglabāšana pilsoniskās sabiedrības organizāciju, cilvēktiesību aizstāvju, žurnālistu un visu sabiedriskās dzīves dalībnieku darbībai, ir būtiska pievienotā vērtība Marokai un visiem tās iedzīvotājiem. ES vēlas pievērsties šīs partnerības daudzajiem aspektiem, stiprinot attiecības ar Marokas iestādēm, kā arī uzturot pastāvīgu dialogu ar pilsoniskās sabiedrības organizācijām, jo īpaši brīvprātīgā darba sektoru, un sociālajiem partneriem. ES turpinās atbalstīt Maroku reformu īstenošanā šajās jomās, tostarp to reformu, kas veicina sieviešu tiesības.

14. Šajā sakarā ES uzskata, ka ir īpaši svarīgi uzturēt regulāru un padziļinātu dialogu par cilvēktiesībām, jo īpaši attiecīgajā apakškomitejā, kas ir svarīgs forums apmaiņai, pārraudzībai un sadarbības stiprināšanai.
15. ES atkārtoti pauž stingru un nepārprotamu nostāju pret nāvessodu jebkādos apstākļos un visos gadījumos. ES atzinīgi vērtē Marokas lēmumu 2024. gada decembrī balsojumā pirmo reizi atbalstīt ANO Ģenerālās asamblejas rezolūciju par nāvessoda izpildes moratoriju un 2025. gada oktobrī – Cilvēktiesību padomes 60. sesijas rezolūciju par nāvessoda jautājumu. ES pauž gandarījumu par Marokas nostāju, kas saskan ar to, ka tā kopš 1993. gada ir ievērojusi *de facto* moratoriju nāvessoda izpildei, un mudina to virzīties uz nāvessoda atcelšanu, oficiāli ieviešot šo moratoriju un samazinot ar to sodāmo nodarījumu skaitu.
16. ES atzinīgi vērtē Marokas aktīvo lomu ANO Cilvēktiesību padomē, kuras darbā tā trešo reizi piedalījās kā Padomes locekle laikposmā no 2023. līdz 2025. gadam. 2024. gadā Padome vadīja Marokas Karalistes pastāvīgais pārstāvis Apvienoto Nāciju Organizācijā Ženēvā, apliecinot Marokas apņemšanos īstenot daudzpusēju dialogu un veicināt cilvēktiesības starptautiskajā arēnā. ES mudina Maroku joprojām saglabāt šo iesaisti, arī turpinot centienus veicināt cilvēktiesības valsts mērogā.

Iekļaujoša un ilgtspējīga sociālekonomiskā attīstība

17. Asociācijas nolīgums¹ kopā ar Marokas vērienīgajām uzņēmējdarbības vides reformām ir ļāvis strauji attīstīt tirdzniecību starp abām pusēm, kā arī ekonomisko integrāciju un Marokas eksporta uz ES dažādošanu. ES uzsver, ka ir svarīgi turpināt stiprināt tirdzniecības un investīciju attiecības un saglabāt atvērtu tirdzniecību starp abām pusēm, kā arī ievērot un atbalstīt daudzpusējo tirdzniecības sistēmu, jo īpaši Pasauls Tirdzniecības organizācijā.
18. ES atkārtoti pauž pārliecību, ka ir jāturpina atbalstīt un stiprināt ekonomisko un tirdzniecības dimensiju attiecībās ar Maroku saskaņā ar pieeju, kas ir abpusēji izdevīga un atbilst abu pušu attiecīgajām prioritātēm. ES uzsver, ka ir jāuztur regulārs un padziļināts dialogs par ekonomikas, tirdzniecības un investīciju jautājumiem, jo īpaši ar Asociācijas nolīgumu izveidotajā institucionālajā satvarā, lai veicinātu preču un pakalpojumu tirdzniecības raitu norisi un pēc iespējas ātrāk apzinātu grūtības, kas var ietekmēt divpusējo tirdzniecību, un pragmatiski tās risinātu.
19. Lai veicinātu kopīgu labklājību, ES vēlas atkārtoti paust vēlmi iesaistīties padziļinātā diskusijā par mūsu tirdzniecības attiecību plašāku modernizāciju stratēģiskās partnerības ar Maroku attīstības ietvaros. Šādu modernizāciju varētu panākt elastīgi un mērķtiecīgi, ievērojot savstarpēji izdevīgu pieeju, tostarp izmantojot stratēģisko investīciju veicināšanas pasākumus. ES ir atvērta

¹ Eiropas un Vidusjūras reģiona valstu nolīgums par asociācijas izveidi starp Eiropas Kopienām un to dalībvalstīm, no vienas puses, un Marokas Karalisti, no otras puses

arī Marokas priekšlikumiem par iespējamiem modernizācijas elementiem, kas būtu izskatāmi kopā. Tāda pati pieeja attiecas arī uz Marokas, Spānijas un Portugāles kopīgo 2030. gada Pasaules kausa izcīņas organizēšanu.

20. Vienlaikus ES uzsver, ka tā ir ieinteresēta sadarboties ar Maroku būtiskās abpusēji interesējošās nozarēs ar ieguldījumu un tirdzniecības potenciālu, lai veicinātu Marokas ekonomisko integrāciju un ilgtspējīgu attīstību. Šajā sakarā un balstoties uz savām speciālajām zināšanām, ES atkārtoti apstiprina apņēmību atbalstīt Marokas centienus izvērst stratēģiskas infrastruktūras, jo īpaši transporta, enerģētikas pārkārtošanas un ilgtspējīgas ūdens resursu apsaimniekošanas jomā, partnerībā ar Eiropas privāto sektoru un saistībā ar Muhammada VI investīciju fondu. ES atzinīgi vērtē Marokas panākumus uzņēmējdarbības un ieguldījumu vides uzlabošanā un mudina Maroku turpināt šo pozitīvo dinamiku, jo īpaši izmantojot pārredzamas procedūras un administratīvo vienkāršošanu.
21. Sociālekonomiskajā jomā joprojām pastāv būtiskas problēmas, sevišķi nodarbinātības jomā, jo īpaši attiecībā uz sievietēm un jauniešiem, kā arī teritoriālās un sociālās nevienlīdzības mazināšanā. Šajā kontekstā ES un Marokas sadarbībai prioritārā kārtā būtu jāstiprina abu partneru ekonomikas konkurētspēja un dažādošana, lai padarītu to iekļaujošāku, noturīgāku un ilgtspējīgāku. ES atzinīgi vērtē partnerības kvalitāti jauniešu iekļaušanas, nodarbinātības, uzņēmējdarbības un prasmju attīstības un apmācības jomā un turpinās atbalstīt jauniešiem piedāvātās iespējas un viņu sociālekonomisko iekļaušanu. ES saglabās integrētu pieeju, mobilizējot izglītību, profesionālo apmācību, augstāko izglītību un pētniecību un inovāciju, lai attīstītu cilvēkkapitālu, kas pielāgots Marokas darba tirgum un atbilst talantu partnerības mērķiem.
22. Attiecībā uz sociālo aizsardzību Maroka ir turpinājusi pielikt ievērojamas pūles, lai uzlabotu sociālo pakalpojumu pieejamību un kvalitāti un izstrādātu aizsardzības mehānismus. ES turpinās atbalstīt Marokas sociālās reformas, kuru mērķis ir sociālā iekļaušana un sociālo pakalpojumu pieejamība visiem, tostarp bērniem neaizsargātās situācijās un bērniem, kas dzīvo mazāk labvēlīgos apgabalos.
23. Atzīstot, ka iedzīvotāju veselība ir būtisks ražīguma, ekonomikas konkurētspējas un ilgtspējīgas izaugsmes faktors, ES uzsver, ka ieguldījumi veselībā ir būtisks cilvēkkapitāla attīstības un ilgtermiņa labklājības virzītājspēks. Šajā sakarā ES uzsver, ka ir svarīgi stiprināt efektīvas, noturīgas un finansiāli ilgtspējīgas veselības sistēmas, galveno uzmanību pievēršot spējai novērst un atklāt infekcijas slimības un reaģēt uz tām, kā arī veicināt veselību un kvalitatīvu primāro veselības aprūpi, lai samazinātu novēršamu slimību slogu un to sociālekonomisko ietekmi. ES atbalsta Marokas centienus nodrošināt vispārēju, taisnīgu un cenas ziņā pieejamu piekļuvi kvalitatīviem veselības aprūpes pakalpojumiem, tādējādi veicinot sociālo iekļaušanu, mazinot nevienlīdzību un uzlabojot dalību darba tirgū.
24. ES pauž gandarījumu par labo muitas sadarbību, kas gadu gaitā izveidojusies ar Maroku. ES atzinīgi vērtē to, ka Maroka vēlas tuvākajā nākotnē ratificēt pārskatīto Eiropas un Vidusjūras reģiona valstu konvenciju, – tas simbolizē šīs valsts dziļāku integrāciju Eiropas un Vidusjūras reģionā.

25. Lauksaimniecības jomā ES ir gatava padziļināt divpusējās attiecības un atsākt dialogu par kopīgu interešu jautājumiem. Ciešāka sadarbība izejvielu, jo īpaši mēslošanas līdzekļu, nozarē dotu iespēju uzlabot piegādes uzticamību, veicināt ilgtspējīgu un noturīgu vērtības ķēžu attīstību, samazināt atkarību no globālajiem tirgiem un veicināt zaļāku lauksaimniecību Savienībā, vienlaikus atbalstot Marokas zaļās pārkārtošanās un eksporta mērķus. Turklāt ES uzskata, ka šāda sadarbība var atbalstīt pāreju uz ilgtspējīgāku un videi draudzīgāku lauksaimniecisko ražošanu – saskaņā ar zaļās pārkārtošanās un eksporta pieauguma mērķiem – gan no ES, gan Marokas puses.
26. Apzinoties pašreizējos un nākotnē paredzamos izaicinājumus, kā arī nepieciešamību radīt savstarpēji izdevīgas iespējas, ES ir gatava strādāt kopā ar Maroku, lai veicinātu drošas un uzticamas digitālās infrastruktūras, attīstītu Marokā datu un mākslīgā intelekta (MI) ekonomiku, jo īpaši ieviešot modernu datu un datošanas infrastruktūru un izveidojot MI un digitālās inovācijas centrus, un atbalstītu tādu digitālo publisko pakalpojumu un digitālo publisko infrastruktūru risinājumu ieviešanu, kas ir sadarbspējīgi ar ES dalībvalstu sistēmām, saskaņā ar starptautisko ES digitālo stratēģiju un stratēģiju “Digitāla Maroka 2030”.
27. ES pauž gandarījumu par sadarbības kvalitāti ar Maroku transporta jomā. ES atzinīgi vērtē konstruktīvo dialogu Eiropas un Vidusjūras reģiona valstu aviācijas nolīguma ES un Marokas Apvienotajā komitejā, kas notika 2025. gada 12. septembrī.

Zaļā partnerība un klimata pārmaiņu apkarošana

28. ES atzinīgi vērtē to, kā tiek īstenota 2022. gadā noslēgtā Zaļā partnerība ar Maroku, kas nodrošina satvaru sadarbībai klimata, vides un enerģētikas jomā un veicina zaļās un zilās ekonomikas attīstību. ES joprojām ir apņēmības pilna turpināt un padziļināt tās īstenošanu kopā ar Maroku, jo īpaši regulāri iesaistoties dialogā atbilstīgā tehniskā un politiskā līmenī, lai ilgtermiņā veicinātu un stiprinātu sadarbību šajos jautājumos.
29. ES arī uzsver, ka Zaļās partnerības pilnīgi panākumi ir atkarīgi no privātā sektora mobilizācijas un pienācīga tiesiskā regulējuma, kā arī no valsts pārvaldes iestāžu rīcības. ES uzskata Maroku par stratēģisku partneri enerģētikas pārkārtošanas jomā, jo īpaši atjaunīgās enerģijas jomā. Šajā sakarā ES centīsies ar Maroku veicināt stabilu, paredzamu un pārredzamu investīciju vidi, lai sekmētu rūpnieciskās un tehnoloģiskās partnerības starp Eiropas un Marokas uzņēmumiem, jo īpaši drošu un ilgtspējīgu mazoglekļa tehnoloģiju nozarēs, tostarp ūdeņraža ražošanas, viedo tīklu, enerģijas uzglabāšanas un energoefektivitātes jomā.
30. Attiecībā uz pielāgošanos klimata pārmaiņām ES plāno stiprināt sadarbību ar Maroku, galveno uzmanību pievēršot ūdens resursu integrētai un ilgtspējīgai apsaimniekošanai, cīņai pret sausumu un klimata informācijas un agrīnās brīdināšanas sistēmu uzlabošanai, pienācīgi ņemot vērā klimata pārmaiņu pašreizējo un turpmāko ietekmi uz cilvēka veselību. Šo iesaisti papildinās ilgtspējīgas lauksaimniecības un mežsaimniecības prakses, dabā balstītu risinājumu un biodaudzveidības pasākumu veicināšana, lai palīdzētu novērst, samazināt un kontrolēt ar klimata

pārmaiņām saistīto veselības apdraudējumu. Turklāt ES vēlas padziļināt sadarbību saistībā ar zaļo un zilo ekonomiku, tostarp atbalstot aprites ekonomikas attīstību viscaur vērtības ķēdēs. ES atzinīgi vērtē arī Marokas centienus dekarbonizēt savas rūpniecības nozares. ES centīsies padziļināt dialogu ar Maroku par oglekļa cenas noteikšanas mehānismiem, tostarp par starptautisko transportu. ES ir arī gatava atbalstīt Maroku tādu pasākumu izstrādē, kas saistīti ar tās dalību oglekļa tirgos, *inter alia*, pieņemot uzraudzības, ziņošanas un pārbaudes sistēmu un izstrādājot stratēģijas attiecībā uz siltumnīcefekta gāzu samazināšanas trajektorijām.

31. Izmantojot šo divpusējo sadarbību, ES rīkosies saskaņoti un pilnvērtīgi papildinot starptautiskos procesus, kā arī stiprinās savu politiku un stratēģijas, jo īpaši Eiropas zaļo kursu, Konkurētspējas kompasu un tīras rūpniecības kursu, kuru panākumi ir atkarīgi arī no ciešas sadarbības ar līdzīgi domājošiem partneriem, piemēram, Maroku.
32. Desmit gadus pēc Parīzes nolīguma pieņemšanas ES atzinīgi vērtē to, ka šis daudzpusējais satvars ir palīdzējis virzīt globālo ekonomiku uz ilgtspējīgu un noturīgu pārkārtošanos. Tomēr globālā klimatrīcība ir jāpaātrina. Ir ļoti svarīgi izvirzīt vērienīgākus mērķus, jo īpaši attiecībā uz valstīm, kas rada lielākās emisijas. ES atzinīgi vērtē jauno nacionāli noteikto devumu (NND) 3.0 un vērienīgākos mērķus salīdzinājumā ar iepriekšējo NND. ES ir gatava atbalstīt Maroku tās NND 3.0 īstenošanā. Šī sadarbība arī palīdzēs radīt jaunas ekonomiskās iespējas un kvalitatīvas darbvietas abos Vidusjūras krastos.
33. ES joprojām ir apņēmības pilna pieņemt un īstenot vērienīgo, zinātniski pamatoto Starptautiskās Jūrniecības organizācijas (SJO) neto nulles emisiju satvaru. ES ir gatava konstruktīvi iesaistīties ar Maroku, lai konsolidētu līdz šim šajā sakarā gūto progresu un SJO aizgādībā savlaicīgi atsāktu diskusijas par nolīgumu.
34. Jūras dabas resursu pareiza pārvaldība joprojām ir ES prioritāte, tostarp attiecībā uz ilgtspējīgu, pārredzamu un zinātniski pamatotu pārvaldību. ES atzinīgi vērtē ar Maroku pastāvošās sadarbības kvalitāti zivsaimniecības jomā un pauž gandarījumu par gatavošanos gaidāmajai sarunu sākšanai par jaunu ilgtspējīgas zivsaimniecības partnerattiecību nolīgumu.

Tuvināt cilvēkus, jaunatni, pētniecību, inovāciju, izglītību un kultūru

35. ES pauž nodomu vēl vairāk padziļināt ciešās vēsturiskās saites starp ES un Maroku, jo īpaši kultūras nozarēs, jaunatnes, izglītības, pētniecības un inovācijas jomā, arī saistībā ar jauno Vidusjūras reģiona paktu.
36. ES turpinās centienus Maroku iesaistīt kopienas programmās un iniciatīvās. ES pauž gandarījumu par Marokas aktīvo dalību programmas “*Erasmus+*” starptautiskajā dimensijā, kas atbalsta sadarbību starp Marokas un Eiropas universitātēm, profesionālās izglītības un apmācības centriem un jaunatnes organizācijām, kā arī studentu, skolotāju un jauniešu mobilitāti. ES mudina stiprināt Marokas iestāžu dalību projektu izstrādē atbilstoši saviem nacionālajiem mērķiem.

37. ES atzinīgi vērtē to, ka 2025. gada 8. septembrī tika pabeigtas sarunas par Marokas lielāku dalību programmā “Partnerība pētniecībai un inovācijai Vidusjūras reģionā” (*PRIMA*) laikposmam no 2025. līdz 2027. gadam. ES uzskata, ka šis solis ir svarīgs pagrieziena punkts Marokas un ES zinātniskās sadarbības stiprināšanā un ilgtspējīgas attīstības, inovācijas un reģionālās stabilitātes veicināšanā, izmantojot zinātnes diplomātiju, kopīgu pētniecību un resursu integrētu pārvaldību.
38. ES atzinīgi vērtē Marokas ļoti nozīmīgo dalību programmā “Apvārsnis Eiropa” un mudina šo pētniecības struktūru, universitāšu un uzņēmumu dalību stiprināt nākamajās darba programmās 2026.–2027. gadam. Eiropas puse joprojām ir atvērta iespējai atsākt un pabeigt sarunas par iesaisti programmā “Apvārsnis Eiropa”, ja apstākļi to ļaus.
39. Kultūra kā globāls sabiedriskais labums ir būtisks ES un Marokas partnerības pīlārs un pilnībā atbilst Vidusjūras reģiona pakta mērķiem. ES atkārtoti apstiprina savu apņemšanos popularizēt kopīgas vērtības, kuru pamatā ir cieņa pret daudzveidību, kultūras brīvība, dialogs un apmaiņa, lai stiprinātu savstarpēju sapratni un kopā ar Maroku veidotu dinamisku, atvērtu un inovatīvu Vidusjūras reģiona kultūras telpu. Izmantojot sadarbību kultūras jomā, tostarp kultūras mantojuma aizsardzību un vērtības celšanu, ES mērķis ir veicināt kohēziju starp sabiedrībām, iedrošināt jauniešus un pilsonisko sabiedrību un veidot ilgtspējīgus tiltus.

Mobilitāte un migrācija

40. ES atkārtoti uzsver, cik lielu nozīmi tā piešķir sadarbībai ar Maroku migrācijas pārvaldības un vadības jomā – kā daļai no visaptverošas, līdzsvarotas un savstarpēji izdevīgas pieejas saskaņā ar starptautiskajām tiesībām, cilvēktiesībām, *acquis* un partnerības kopīgajiem principiem un ES un tās dalībvalstu attiecīgajām kompetencēm. ES uzsver, cik svarīga ir Marokas iesaiste migrācijas pārvaldības un vadības jomā, un atkārtoti apliecina apņemību stiprināt sadarbību ar Marokas Karalisti attiecībā uz visaptverošu pieeju migrācijai un mobilitātei. ES mudina atsākt regulāru, atklātu un atvērtu augsta līmeņa dialogu, tostarp, lai kopīgi risinātu sarežģītus jautājumus.
41. ES uzsver, ka sadarbība ar Maroku migrācijas jomā ir stabils satvars, un mudina Maroku šo sadarbību pastiprināt, pamatojoties uz jau gūto pozitīvo un savstarpēji izdevīgo pieredzi. Šajā sakarā ES uzsver panākumus, kas gūti, kopīgi pastiprinot centienus novērst neatbilstīgu imigrāciju, jo īpaši, apkarojot migrantu kontrabandu un cilvēku tirdzniecību, likvidējot tīklus un strukturējot likumīgas migrācijas kanālus un cirkulāro mobilitāti, saskaņā ar valstu kompetencēm.
42. ES uzsver, ka neatbilstīgas migrācijas novēršana un apkarošana, drošība un robežu pārvaldība, sadarbība atgriešanas un atpakaļuzņemšanas jomā, cilvēku nelikumīga tirdzniecība un migrantu kontrabanda, kā arī attiecīgo personu aizsardzība, tostarp izmantojot komunikācijas pasākumus un veicinot riska apzināšanos, joprojām ir kopīgas un svarīgas prioritātes un pienākumi. ES arī atkārtoti apstiprina savu apņemšanos atbalstīt Marokas Valsts imigrācijas un patvēruma stratēģijas (*SNIA*) īstenošanu un ar interesi seko līdzi norisēm saistībā ar šajā satvarā paredzēto migrācijas un patvēruma tiesību aktu pieņemšanu.

43. ES koncentrējas uz likumīgu mobilitāti talantu partnerības ietvaros, jo īpaši attiecībā uz profesionāļiem, kas strādā pieprasītās nozarēs, un likumīgas migrācijas ceļu strukturēšanu saskaņā ar valstu kompetencēm. ES atzīst cirkulārās migrācijas programmu nozīmi, jo īpaši studentiem, aktīviem jauniešiem un brīvprātīgajiem jauniešiem, īpašu uzmanību pievēršot specializētiem profiliem digitālajā un tehnoloģiju nozarē, tostarp izmantojot apmaiņas programmas starp universitātēm, pētniecības centriem un tehnoloģiju uzņēmumiem. ES uzsver, cik svarīgi ir veicināt taisnīgu darbā pieņemšanas praksi un stiprināt pirmsizbraukšanas informācijas un orientācijas mehānismus migrējošiem darba ņēmējiem, lai nodrošinātu drošu un sekmīgu mobilitāti saskaņā ar valstu kompetencēm.
44. ES atgādina par valstu pienākumiem uzņemt savus pilsoņus un atkārtoti pauž gatavību stiprināt un padziļināt sadarbību visos līmeņos, tostarp identifikācijas, atgriešanas un atpakaļuzņemšanas jomā, papildinot divpusējo sadarbību starp Maroku un ES dalībvalstīm.
45. ES arī uzsver, cik svarīgi ir stiprināt sadarbību ar ES aģentūrām migrācijas un patvēruma jomā.

Drošība, sadarbība tieslietu jomā, vardarbīga ekstrēmisma novēršana un terorisma apkarošana

46. ES un Maroka saskaras ar kopīgām drošības problēmām, kuru risināšanai ir vajadzīga atjaunota kopīga apņemšanās un saskaņota rīcība, pilnībā ievērojot demokrātijas principus, cilvēktiesības un pamatprincipus, kas nostiprināti starptautiskajās tiesībās, tostarp humanitārajās tiesībās.
47. ES atzinīgi vērtē to, ka 2024. gada 8. maijā Rabātā ir sarīkots pirmais augsta līmeņa drošības dialogs, – tas ir svarīgs solis ES un Marokas sadarbības stiprināšanā, lai apmainītos ar informāciju par kopēju drošības interešu jautājumiem –, un uzsver, cik svarīgi ir šo pasākumu rīkot regulāri.
48. ES arī pauž ieinteresētību stiprināt ES un Marokas sadarbību, lai veicinātu ieroču kontroli, ieroču neizplatīšanu un atbrūošanu un sekmētu starpreģionu apmaiņu starp ES, Vidusjūras dienvidu reģionu un Āfrikas kontinentu masu iznīcināšanas ieroču neizplatīšanas un eksporta kontroles jomā.
49. ES veicina tādu pieeju terorisma apkarošanai, kura ir balstīta krimināltiesībās un kurā tiek ievērotas cilvēktiesības un tiesiskums. ES atzinīgi vērtē Marokas apņemšanos cīnīties pret terorismu un Marokas ekspertu dalību un sadarbību ES programmās – tas stiprina apmaiņu starp Savienību un tās partneriem šajos jautājumos. ES cer, ka šī sadarbība turpināsies un nākotnē tiks stiprināta. ES arī atzinīgi vērtē Marokas vērtīgo ieguldījumu starptautiskajos terorisma apkarošanas centienos, jo īpaši Globālajā terorisma apkarošanas forumā (*GCTF*) un ar to saistītajās iestādēs, tostarp Marokas aktīvo iesaisti ar Starptautisko Tieslietu un tiesiskuma institūtu (*IILJ*) un atbalstu tam. ES jo īpaši vēlētos, lai Maroka varētu atbalstīt seminārus ne tikai kā dalībniece, bet arī kā instruktore, lai dalītos savā pieredzē un zināšanās par dienvidu-dienvidu pieeju.

50. ES uzsver, cik svarīgs ir jautājums par radikalizāciju, vardarbīgu ekstrēmismu, deradikalizāciju, rehabilitāciju un sociālo reintegrāciju. ES atzinīgi vērtē gan Marokas centienus ar savu specializēto iestāžu palīdzību novērst radikalizāciju un vardarbīgu ekstrēmismu, gan tās sadarbību ar ES Zināšanu centru radikalizācijas novēršanas jomā. ES cer padziļināt un paplašināt šo sadarbību ar vairākām Marokas iestādēm – dažādās Zināšanu centra tematiskajās paneļdiskusijās.
51. ES pauž gandarījumu par secinājumiem, kas Globālā terorisma apkarošanas foruma (*GCTF*) satvarā gūti kopīgi ar Maroku vadītajā iniciatīvā *Edu4PCVE*. Izglītība ir būtisks instruments, lai novērstu un apkarotu vardarbīgu ekstrēmismu, kas noved pie terorisma. ES pauž gandarījumu par nākamo īstenošanas posmu un aicina Maroku šajā sakarā strādāt kopā ar ES.
52. ES vēlas atgādināt, ka tiesiskajai sadarbībai krimināllietās ir vajadzīga augsta līmeņa juridiskā noteiktība. ES mudina Maroku piedalīties daudzpusējās starptautiskās sistēmās, kas izveidotas savstarpējas tiesiskās palīdzības jomā, jo īpaši tajās, ko izstrādājusi Eiropas Padome.
53. Lai efektīvi reaģētu uz kopīgām problēmām un attīstot stratēģisko partnerību ar Maroku, ES atbalsta tiesu iestāžu sadarbības stiprināšanu operatīvā līmenī ar ES aģentūrām un struktūrām. Šajā sakarā ES uzskata, ka ir būtiski stiprināt tiesu iestāžu sadarbību operatīvā līmenī ar ES aģentūrām un struktūrām, jo īpaši izmantojot starptautisku nolīgumu par tiesu iestāžu sadarbību ar *Eurojust* un darba vienošanos ar Eiropas Prokuratūru (*European Public Prosecutor's Office*), kā arī sadarbību savstarpējas tiesiskās palīdzības un līdzekļu atgūšanas jomā, tostarp noziedzīgi iegūtu līdzekļu un nozieguma rīku iesaldēšanu un konfiskāciju. ES apstiprina savu gatavību padziļināt pieredzes apmaiņu par tiesisko regulējumu tādās jomās kā tiesu iestāžu sadarbība, justīcija un personas datu aizsardzība. ES cieši seko līdzi Marokas tiesiskā regulējuma attīstības gaitai un reformām, kā rezultātā vajadzētu spēt pastiprināt savstarpējās palīdzības un tiesu iestāžu sadarbības operatīvo efektivitāti, jo īpaši attiecībā uz līdzekļu atgūšanu, tostarp noziedzīgi iegūtu līdzekļu un nozieguma rīku iesaldēšanu un konfiskāciju, kā arī attiecīgo starptautisko nolīgumu īstenošanu.
54. ES arī uzsver, cik svarīgs ir pastiprināts dialogs policijas sadarbības jomā, jo īpaši saistībā ar pastiprinātu cīņu pret transnacionālo organizēto noziedzību, vienlaikus ievērojot katras puses tiesisko regulējumu un institucionālo sistēmu. Šajā sakarā ES mudina iestādes iesaistīties dialogā ar Eiropolu, lai izpētītu iespējamās sadarbības veidus, kā arī pastiprināt savu sadarbību ar *CEPOL* un ES Narkotiku aģentūru – *EU4Monitoring Drugs* projekta ietvaros.

Nobeigums

55. ES atkārtoti apstiprina savu būtisko ieinteresētību veicināt visaptverošu, privileģētu, vērienīgu, ilgtspējīgu un savstarpēji izdevīgu partnerību ar Maroku, kā arī savu apņemšanos regulāri iesaistīties dialogā ar Marokas iestādēm, lai risinātu abām pusēm stratēģiskus jautājumus.

56. Asociācijas padome sniedz iespēju koncentrēties uz ES un Marokas partnerības nākotni, galveno uzmanību pievēršot savstarpējo interešu jomām, kas būs nozīmīgas turpmākajos gados. Divpusējā līmenī ES plāno likt uzsvaru uz tādiem būtiskiem tematiem kā migrācija, atgriešana, policijas un tiesu iestāžu sadarbība, tiesiskums un cilvēktiesības, izglītība un pētniecība, apmācība, nodarbinātība, jo īpaši jauniešu vidū, un uzņēmumu konkurētspēja. Īpaša uzmanība būtu jāpievērš investīciju veicināšanai, enerģētikas problēmjomām un enerģētiku starpsavienojumiem, uzņēmējdarbības videi, Eiropas uzņēmumu un MVU atbalstam, kā arī drošas un uzticamas digitālās infrastruktūras veicināšanai. Pasaules līmenī ES jo īpaši vēlas stiprināt sadarbību enerģētikas pārkārtošanas jomā un klimata pārmaiņu apkarošanas jomā.
57. Šai partnerībai ir arī jāsekmē starptautiskā kārtība, kurā tiek ievērots tiesiskums un cilvēktiesības. Šajā sakarībā ES saglabā savu apņemšanos atbalstīt Maroku, lai maksimāli izmantotu ģeogrāfisko un cilvēcisko tuvumu, kas tās saista.